

Briuselis, 2014 01 14
COM(2014) 1 final

2014/0005 (COD)

Pasiūlymas

EUROPOS PARLAMENTO IR TARYBOS REGLAMENTAS

kuriuo iš dalies keičiamas Tarybos reglamentas (EB) Nr. 1236/2005 dėl prekybos tam tikromis prekėmis, kurios galėtų būti naudojamos mirties bausmei vykdyti, kankinimui ar kitokiam žiauriam, nežmoniškam ar žeminančiam elgesiui ir baudimui

AIŠKINAMASIS MEMORANDUMAS

1. PASIŪLYMO APLINKYBĖS

2005 m. birželio mėn. Europos Sąjungos Taryba priėmė Reglamentą (EB) Nr. 1236/2005 dėl prekybos tam tikromis prekėmis, kurios galėtų būti naudojamos mirties bausmei vykdyti, kankinimui ar kitokiam žiauriam, nežmoniškam ar žeminančiam elgesiui ir baudimui. Reglamentas įsigaliojo 2006 m. liepos 30 d.

Europos Sąjungos pagrindinių teisių chartija, kuri 2009 m. gruodžio mėn. įsigaliojus Lisabonos sutarčiai tapo teisiškai privaloma, taikoma Sąjungos institucijoms, įstaigoms, tarnyboms ir agentūroms, taip pat Sąjungos teisę įgyvendinančioms valstybėms narėms.

Europos Komisija 2011 m. gruodžio 21 d. įsigaliojusių Įgyvendinimo reglamentu (ES) Nr. 1352/2011 iš dalies pakeitė minėto reglamento II ir III priedus, visų pirma siekdama nustatyti tam tikrų vaistų eksporto kontrolę, kad būtų užkirstas kelias naudoti tokius vaistus mirties bausmei vykdyti (įšvirkščiant mirtiną jų dozę). Su šiuo daliniu pakeitimu buvo parengtos Reglamento (EB) Nr. 1236/2005 5 ir 6 straipsnių taikymo gairės, išdėstytos 2011 m. gruodžio 20 d. Komisijos tarnybų darbiname dokumente SEC(2011) 1624.

Be to, Komisija pradėjo viso Reglamento (EB) Nr. 1236/2005 peržiūrą, visų pirma reaguodama į 2010 m. birželio 17 d. Europos Parlamento rezoliuciją¹. 2012 m. pavasarį Komisija paskelbė kvietimą teikti paraiškas, kad būtų įsteigta ekspertų grupė, padėsianti atlikti šią peržiūrą. 2012 m. liepos mėn. – 2013 m. liepos mėn. ekspertų grupė šešis kartus posėdžiavo Briuselyje su atitinkamomis Komisijos tarnybomis.

2. KONSULTACIJŲ SU SUINTERESUOTOSIOMIS ŠALIMIS IR POVEIKIO VERTINIMO REZULTATAI

Paskelbus Komisijos įgyvendinimo reglamentą (ES) Nr. 1352/2011 keletas ES vaistų gamintojų išreiškė nepritarimą jų produktų naudojimui mirties bausmei vykdyti. ES gamintojai, gaminantys vieną vaistą, kuriam netaikoma eksporto kontrolė ir kuris gali būti naudojamas Jungtinėse Amerikos Valstijose mirtinoms dozėms įšvirkšti, pranešė Europos Komisijai apie priemones, kurių jie ėmėsi siekdami užtikrinti, kad trečiosiose šalyse esantys jų platintojai imtųsi priemonių, kad toms šalims tiekiamas produktas nebūtų naudojamas mirties bausmei vykdyti. Eksportuojantys gamintojai ir kompetentingos valdžios institucijos nurodė, kad dabartinė vaistų eksporto kontrolės sistema, pagal kurią kasmet sudaroma daug vaistų eksporto sandorių, yra pernelyg sudėtinga.

Atliekant peržiūrą ekspertų grupė pateikė vertingų pastabų, daugiausia susijusių su Europos žmogaus teisių teismo praktika, taip pat pastabų apie prekes, kuriomis prekiaujama kaip tinkamomis naudoti teisėsaugos tikslais ir kurios galėtų būti naudojamos kankinimui ar kitokiam žiauriam, nežmoniškam ar žeminančiam elgesiui ir baudimui. Ekspertai pritarė papildomoms priemonėms, padėsiančioms išvengti žmogaus teisių pažeidimų, tačiau taip pat pripažino, kad prekybos apribojimai turėtų būti vertinami remiantis ne vien tik draudimu naudoti įrangą teisėsaugos tikslais.

---

¹ Rezoliucija P7_TA(2010)0236, OL C 236 E, 2011 8 12, p. 107.

3. TEISINIAI PASIŪLYMO ASPEKTAI

3.1 Eksporto kontrolė, atsižvelgiant į mirties bausmę

Nuo 2011 m. gruodžio 21 d. III priedas papildytas skirsnio, kurio antraštė „Produktai, kurie galėtų būti naudojami mirties bausmės įvykdymui, žmogui įšvirkščiant mirtiną jų dozę“. Susijusi eksporto kontrolė turėtų būti vykdoma siekiant užkirsti kelią naudoti tokius gaminius mirties bausmei vykdyti trečiosiose šalyse. Dabartinėje Reglamento (EB) Nr. 1236/2005 redakcijoje nustatytas eksporto kontrolės režimas, kuriuo siekiama užkirsti kelią iš ES eksportuojamų prekių naudojimui kankinimo ir kitokio žiauraus, nežmoniško ar žeminančio elgesio ir baudimo tikslais. Reglamentas turėtų būti papildytas specialiu skyriumi dėl eksporto kontrolės, kuri turėtų būti vykdoma siekiant užkirsti kelią kontroliuojamų prekių naudojimui mirties bausmei vykdyti, ir specialiu kontroliuojamų prekių sąrašu, kuris toliau vadinamas IIIa priedu, siekiant aiškiau suformuluoti tokios kontrolės tikslą ir sąlygas.

Paprastai kankinimas ir kitų formų žiaurus, nežmoniškas ar žeminantis elgesys ar baudimas būna neteisėti ir dažniausiai tokių atvejų nepasitaiko visos šalies mastu, ypač todėl, kad pagal tarptautinius dokumentus kankinimas ir kitų formų žiaurus, nežmoniškas ar žeminantis elgesys ar baudimas yra draudžiami be jokių išimčių. Kitaip yra mirties bausmės atveju – ji paprastai reglamentuojama įstatymais, jeigu šalis nėra šios bausmės panaikinus. Todėl tikslinga išsiaiškinti, ar kuriai nors šaliai turėtų būti netaikoma kontrolė, kuria siekiama užkirsti kelią mirties bausmei.

1983 m. Europos žmogaus teisių ir pagrindinių laisvių apsaugos konvencija (toliau — Europos žmogaus teisių konvencija) buvo papildyta protokolu Nr. 6, kuriuo uždraudžiama mirties bausmė. Šiame protokole šalims leista teisės aktuose numatyti mirties bausmę už veiksmus, atliktus per karą arba atsiradus neišvengiamam pavojui kilti karui. 2003 m. protokolu Nr. 13 mirties bausmė buvo uždrausta visomis aplinkybėmis. Šiuos protokolus ratifikavo ES valstybės narės ir įvairios kitos valstybės, kurios yra Europos Tarybos narės. Juos ratifikavo ir mirties bausmę visomis aplinkybėmis panaikino Albanija, Andora, Bosnija ir Hercegovina, Gruzija, Islandija, Lichtenšteinas, buvusioji Jugoslavijos Respublika Makedonija, Moldova, Juodkalnija, Norvegija, San Marinas, Serbija, Šveicarija, Turkija ir Ukraina. Armėnija ir Azerbaidžanas ratifikavo tik protokolą Nr. 6.

1989 m. JT Generalinė Asamblėja priėmė ir paskelbė Tarptautinio pilietinių ir politinių teisių pakto Antrąjį fakultatyvinį protokolą, kuriuo siekiama panaikinti mirties bausmę. Valstybės, šio protokolo šalys, įsipareigoja panaikinti mirties bausmę, tačiau 2 straipsnyje joms leidžiama ratifikavimo arba prisijungimo metu numatyti išlygą, pagal kurią mirties bausmė galėtų būti įvykdoma asmenims, nuteistiems už labai sunkius karinio pobūdžio nusikaltimus, padarytus karo metu. Be ES valstybių narių ir kitų Europos šalių šio protokolo šalimis, kurios nenumatė išlygos, taip pat tapo Argentina, Australija, Beninas, Bolivija, Kanada, Žaliasis Kyšulys, Kolumbija, Kosta Rika, Džibutis, Ekvadoras, Bisau Gvinėja, Hondūras, Kirgizija, Liberija, Madagaskaras, Meksika, Mongolija, Mozambikas, Namibija, Nepalas, Naujoji Zelandija, Nikaragva, Panama, Paragvajus, Filipinai, Ruanda, San Tomė ir Prinsipė, Seišeliai, Pietų Afrika, Rytų Timoras, Turkmėnistanas, Urugvajus, Uzbekistanas ir Venesuela. Azerbaidžanas, Brazilija ir Čilė irgi prisijungė, bet numatė 2 straipsnyje nurodytą išlygą.

Atsižvelgiant į šiuos tvirtus įsipareigojimus, prisiimtus arba pagal Europos žmogaus teisių konvencijos protokolą Nr. 13 arba (nenumatant 2 straipsnyje nurodytos išlygos) pagal Tarptautinio pilietinių ir politinių teisių pakto Antrąjį fakultatyvinį protokolą, eksportui į valstybes, kurios yra vieno iš šių protokolų šalys, nereikia numatyti specialaus leidimo siekiant užkirsti kelią, kad atitinkamos prekės nebūtų naudojamos mirties bausmei vykdyti – tokių prekių eksporto atveju gali būti išduodamas bendrasis eksporto leidimas. Toks leidimas turėtų būti išduodamas laikantis tinkamų sąlygų, kad kompetentingoms institucijoms neatliktus

išankstinio tikrinimo prekės nebūtų nukreiptos į šalį, kuri nėra panaikinus mirties bausmės. Todėl bendrojo leidimo sistema turėtų būti taikoma tik tada, kai eksportuojamų prekių galutinis naudotojas yra įsisteigęs paskirties šalyje ir prekės nereeksportuojamos į kitą šalį. Jei šios sąlygos netenkinamos, prašymai dėl specialaus ar visuotinio leidimo turėtų būti teikiami kompetentingoms institucijoms.

3.2 Papildomos priemonės dėl išvardytų prekių

Dėl dabartinės eksporto kontrolės, vykdomos siekiant užkirsti kelią iš ES eksportuojamų prekių naudojimui mirties bausmei vykdyti, kankinimui ar kitokiam žiauriam, nežmoniškam ar žeminančiam elgesiui ir baudimui, buvo pasiūlyta dabartinius prekybos apribojimus papildyti tarpininkavimo paslaugų, techninės pagalbos ir tranzito apribojimais. Šiuo atžvilgiu panašių problemų kyla svarstant, ar tokie apribojimai yra būtini ir proporcingi siekiant užkirsti kelią IIIa priede išvardytų prekių naudojimui mirties bausmei arba III priede išvardytų prekių naudojimui kankinimui ar kitokiam žiauriam, nežmoniškam ar žeminančiam elgesiui ir baudimui. Todėl galima atlikti vieną vertinimą, nors tikslas ir galimos išimtys skirtųsi, jei papildomi apribojimai būtų laikomi būtinais ir proporcingais.

3.2.1 Tarpininkavimo paslaugos, susijusios su II priede išvardytais prekėmis

Kalbant apie II priede išvardytą įrangą ir prekes – dabartinės nuostatos (3 ir 4 straipsniai) jau aprėpia techninės pagalbos teikimą, o importo bei eksporto apibrėžtimis užtikrinama, kad tranzitu gabenamos įrangos ar prekių atvežimui ir išvežimui būtų taikomi apribojimai. Teikti tarpininkavimo paslaugas, susijusias su tokia įranga ar prekėmis, nėra draudžiama. Remiantis tarpininkavimo paslaugų apibrėžtimi, pateikta Reglamente (EB) Nr. 428/2009, kuriuo nustatomas ES dvejojo naudojimo prekių eksporto, persiuntimo, susijusių tarpininkavimo paslaugų ir tranzito kontrolės režimas, gali būti uždraustos tarpininkavimo paslaugos, susijusios su ES nesančia įranga ar prekėmis. Toks draudimas tinkamai papildytų dabartinį apribojimą, kuris taikomas tik ES esančiai įrangai ar prekėms. Kadangi vienintelė galima II priede išvardytos įrangos ir prekių naudojimo paskirtis yra uždrausta, draudimas teikti tarpininkavimo paslaugas yra būtina ir proporcinga priemonė siekiant apsaugoti visuomenės dorovę.

3.2.2 Tarpininkavimo paslaugos, susijusios su III arba IIIa priede išvardytais prekėmis ir tokių prekių tranzitu

Kontrolė yra taikoma III arba IIIa priede išvardytos įrangos arba prekių eksportui. Tokia įranga ar prekės gali būti naudojamos pagal teisėtą ir neteisėtą paskirtį, tokia savybe pasižymi ir dvejojo naudojimo prekės, kurių kontrolė nustatyta Reglamentu (EB) Nr. 428/2009. Pagal tą reglamentą visapusiška kontrolė netaikoma nei tarpininkavimo paslaugoms, nei visoms tranzitu gabenamoms prekėms. Konkrečiu atveju kompetentingos institucijos gali pranešti tarpininkui, kad visos atitinkamos prekės arba jų dalis yra arba gali būti skirta naudoti kuriant, gaminant, tvarkant, naudojant, prižiūrint, laikant, susekant, atpažįstant ar platinant cheminius, biologinius arba branduolinius ginklus ar kitus branduolinius sprogdinimo įtaisus arba kuriant, gaminant, prižiūrint ar laikant tokius ginklus galinčias skraidinti raketas. Dėl tų pačių priežasčių jos gali uždrausti vežti tranzitu konkrečias prekes.

Kankinimo ir kitokio žiauraus, nežmoniško ar žeminančio elgesio arba baudimo, mirties bausmės vykdymo draudimas yra grindžiamas tarptautine teise, tačiau atitinkamų prekybos apribojimų tarptautinės normos nereguliuoja. Tuo Reglamentas (EB) Nr. 1236/2005 skiriasi nuo Reglamenta (EB) Nr. 428/2009, kuriuo nustatoma keletas tarptautinių eksporto kontrolės režimų. Kadangi 2009 m. reglamentas yra susijęs su tarptautiniu saugumu, valstybės narės ir trečiosios šalys yra gerai išplėtojusios žvalgybos duomenų apie cheminius, biologinius ir branduolinius ginklus bei jų siuntimo į taikinį sistemų rinkimą. Tačiau mažai tikėtina, kad yra

renkami žvalgybos duomenys apie įrangą ir prekes, kurios galėtų būti naudojamos mirties bausmei vykdyti, kankinimui ar kitokiam žiauriam, nežmoniškam ar žeminančiam elgesiui ar baudimui, ir kompetentingoms institucijoms greičiausiai trūksta duomenų, kurių joms reikia, kad galėtų informuoti eksportuotoją apie numanomą galutinio naudojimo paskirtį.

Taikomų prekybos apribojimų aprėptis neturėtų būti neproporcingai didelė. Laikoma, kad šis reikalavimas trukdo taikyti visapusišką tranzito ir tarpininkavimo paslaugų, susijusių su III ir IIIa priede išvardyta įranga ir prekėmis, teikimo kontrolę, nes pastarosios prekės naudojamos pagal teisėtą naudojimo paskirtį, bet galėtų būti atitinkamai naudojamos kankinimui ar kitokiam žiauriam, nežmoniškam ar žeminančiam elgesiui ir baudimui ar mirties bausmei vykdyti. Kadangi tokie veiksmai pažeidžia visuomenės dorovę, ES įsisteigę tarpininkai neturėtų gauti naudos iš prekybos, skatinančios arba kitaip palengvinančios šių veiksmų vykdymą. Todėl turėtų būti uždrausta teikti susijusias tarpininkavimo paslaugas bet kokiam tarpininkui, kuris žino, kad į trečiąją šalį pristatytina, bet nesanti ES teritorijoje kontroliuojama įranga ar prekės yra arba gali būti numatytos naudoti pagal tokią paskirtį. Šis draudimas taip pat būtų taikomas išimtiniais atvejais, kai kompetentingos institucijos turi pakankamai duomenų apie numatomą galutinio naudojimo paskirtį, kad galėtų apie ją informuoti tarpininką.

Tranzitu gabenamos prekės, kurios išvežamos iš ES muitų teritorijos į paskirties vietą trečiojoje šalyje – tai prekės, kurios buvo išsiųstos iš kitos trečiosios šalies. Draudimas eksportuoti tokias prekes į trečiąją šalį, nustatytas ekonominės veiklos vykdytojams, kurie žino, kad prekės yra arba gali būti skirtos mirties bausmei vykdyti, kankinimui ar kitokiam žiauriam, nežmoniškam ar žeminančiam elgesiui ir baudimui, paprastai būtų taikomas ekonominės veiklos vykdytojams, kurie nėra įsisteigę ES, todėl toks draudimas turi būti vykdomas trečiojoje šalyje. Kadangi ekonominės veiklos vykdytojai, vežantys prekes tranzitu per ES muitų teritoriją, paprastai neturi informacijos apie galutinį naudotoją, toks draudimo nustatymas vežėjams nėra laikomas proporcingu. Todėl nebūtų tinkama nustatyti draudimą, grindžiamą ekonominės veiklos vykdytojo žiniomis apie numatomą tranzitu gabenamų III arba IIIa priede išvardytų prekių naudojimo paskirtį.

3.2.3 Techninė pagalba, susijusi su III arba IIIa priede išvardytomis prekėmis

Šiuo metu nėra nustatyta kontrolė, taikoma trečiosioms šalims teikiamai techninei pagalbai, susijusiai su III arba IIIa priede išvardytomis prekėmis. Reglamente (EB) Nr. 428/2009 nėra pateikta aiškios nuostatos dėl techninės pagalbos, bet į eksporto apibrėžtį įtrauktas (išvardytų) technologijų ir programinės įrangos perdavimas. Nors „techninė pagalba“ gali turėti šiek tiek platesnę prasmę nei technologijų perdavimas, tokiam perdavimui taikoma visapusiška kontrolė. Reglamentas (EB) Nr. 428/2009, kuriuo nustatoma keletas tarptautinių eksporto kontrolės režimų, yra susijęs su tarptautiniu saugumu. Juo siekiama užkirsti kelią cheminių, biologinių ir branduolinių ginklų ir jų siuntimo į taikinį sistemų platinimui. Todėl yra kontroliuojamas technologijų ir programinės įrangos perdavimas siekiant užkirsti kelią konkrečioms šalims pačioms kurti didinti pajėgumus, reikalingus gaminti prekes, kurioms ES taiko kontrolę ir kurių į šias šalis neeksportuotų.

Reglamentu (EB) Nr. 1236/2005 siekiama užtikrinti, kad įranga ir prekės nebūtų tiekiamos tam tikriems galutiniams naudotojams, kurie atitinkamą įrangą ar prekes iš ES naudotų kankinimui ar kitokiam žiauriam, nežmoniškam ar žeminančiam elgesiui ir baudimui arba mirties bausmei vykdyti; juo nesiekama neleisti trečiosioms šalims įsigyti su tokia įranga ar prekėmis susijusių technologijų. Techninės pagalbos, susijusios su išvardytos įrangos ir prekių tiekimu, teikimo visapusiška kontrolė nėra laikoma proporcinga. Kadangi mirties bausmė, kankinimas ar kitoks žiaurus, nežmoniškas ar žeminantis elgesys ar baudimas pažeidžia visuomenės dorovę, ES įsisteigę techninės pagalbos teikėjai neturėtų gauti naudos iš

prekybos, skatinančios arba kitaip palengvinančios tokių bausmių, kankinimo ar baudimo vykdymą. Todėl turėtų būti uždrausta teikti techninę pagalbą bet kuriam subjektui, kuris žino, kad į trečiąją šalį pristatytina kontroliuojama įranga ar prekės, su kuriomis susijusi trečiosioms šalims teikiama pagalba, yra arba gali būti numatytos naudoti pagal tokią paskirtį. Šis draudimas taip pat būtų taikomas išimtiniais atvejais, kai kompetentingos institucijos turi pakankamai duomenų apie numatomą prekių, su kuriomis susijusi techninė pagalba, galutinio naudojimo paskirtį, kad galėtų apie ją informuoti tokios pagalbos teikėją.

3.3 Kankinimo ir kitokio žiauraus, nežmoniško ar žeminančio elgesio ir baudimo apibrėžtis

Kankinimo apibrėžtis, kuri naudojama Reglamente (EB) Nr. 1236/2005, buvo paimta iš 1984 m. JT konvencijos prieš kankinimą ir kitokį žiaurų, nežmonišką ar žeminantį elgesį ir baudimą. Nors ir remiamasi šiuo tarptautiniu dokumentu, JT konvencijoje nepateikta „kitokio žiauraus, nežmoniško ar žeminančio elgesio ar baudimo“ apibrėžties. Europos žmogaus teisių teismo praktika rodo, kad reikia persvarstyti Reglamento (EB) Nr. 1236/2005 apibrėžtį. Kaip nustatyta ES pagrindinių teisių chartijos 52 straipsnio 3 dalyje, šioje Chartijoje nurodytų teisių, atitinkančių Žmogaus teisių ir pagrindinių laisvių apsaugos konvencijos garantuojamas teises, esmė ir taikymo sritis yra tokia, kaip nustatyta toje Konvencijoje.

Reglamente (EB) Nr. 1236/2005 pateikta apibrėžtis šiuo metu aprėpia veiksmus, kuriais sukeliamas „didelis skausmas ar kančia“, o kankinimo apibrėžtyje nurodytas „labai didelis skausmas ar kančia“. Atskiriant šiuos dviejų rūšių veiksmus reikėtų vadovautis ne skausmo ar kančios intensyvumo lygiais, o tuo, ar turėta ketinimų sukelti skausmą arba kančią ir ar skausmas ar kančia sukeliami siekiant tikslų, kurie nurodyti kankinimo apibrėžtyje. 2012 m. gruodžio 13 d. sprendime *Khaled El-Masri* prieš BJRM (ieškinio Nr. 39630/09) Europos žmogaus teisių teismas, remdamasis ankstesne teismo praktika, nusprendė dėl Europos žmogaus teisių konvencijos 3 straipsnio:

„196. Kad netinkamas elgesys būtų įtrauktas į 3 straipsnio taikymo sritį, jo žiaurumas turi pasiekti tam tikrą minimalų lygį. Tokio minimalaus lygio vertinimas priklauso nuo visų bylos aplinkybių, pvz., tokio elgesio trukmės, jo fizinio ar psichinio poveikio, o kai kuriais atvejais nukentėjusio asmens lyties, amžiaus ir sveikatos būklės <...>. Kiti veiksniai: tikslas, kurio siekiant taip elgtasi, kartu atsižvelgiant į tai, kokie buvo ketinimai ir tokio elgesio motyvai <...>.

197. Siekdamas nustatyti, ar konkrečios rūšies netinkamas elgesys turėtų būti priskiriamas kankinimui, Teismas turi paisyti 3 straipsnyje daromo skirtumo tarp šios sąvokos ir nežmoniško ar žeminančio elgesio sąvokos. Toks atskyrimas galėjo būti įtrauktas į konvenciją, kad specifinė kankinimo sąvoka būtų siejama tik su tyčiniu nežmonišku elgesiu, sukeliančiu labai didelę ir žiaurią kančią <...>. Be elgesio žiaurumo esama ir tikslo elemento, kaip pripažinta Jungtinių Tautų konvencijoje prieš kankinimą ir kitokį žiaurų, nežmonišką ar žeminantį elgesį ir baudimą, kuri įsigaliojo 1987 m. birželio 26 d. ir kurioje kankinimas apibrėžiamas kaip tyčinis stipraus skausmo ar kančios sukėlimas siekiant, be kita ko, išgauti informaciją, nubausti ar įbauginti (Jungtinių Tautų konvencijos 1 straipsnis) <...>.“

Reikėtų patikslinti skausmo ir kančios, kylančios dėl teisėtų bausmių, neįtraukimą į abi apibrėžtis. Nors laisvės atėmimas iš esmės yra teisėta bausmė, Europos žmogaus teisių teismas yra nusprendęs, kad atitinkama šalis turi užtikrinti, kad sulaikymo sąlygos būtų suderinamos su pagarba žmogaus orumui, kad priemonės vykdymo būdas ir metodas nesukeltų sulaikytam asmeniui kančios ar sunkumų, kurie būtų didesni nei sulaikymo metu patiriamas neišvengiamas kančios lygis, ir kad atsižvelgiant į praktinius įkalinimo poreikius būtų tinkamai apsaugota jo sveikata ir

gerovė. Teismų praktika rodo, kad bendras sulaikymo sąlygų poveikis gali prilygti Europos žmogaus teisių konvencijos 3 straipsnio pažeidimui, ypač jeigu kameros yra perpildytos ir asmenys laikomi antisanitarinėmis sąlygomis. Šiuose Europos žmogaus teisių teismo sprendimuose yra keletas tokių pažeidimų pavyzdžių:

2002 m. liepos 15 d., *V. Kalashnikov* prieš Rusiją (ieškinio Nr. 47095/99),

2003 m. vasario 4 d., *F. Van der Ven* prieš Nyderlandus (ieškinio Nr. 50901/99),

2004 m. kovo 11 d., *P. Iorgov* prieš Bulgariją (ieškinio Nr. 40653/98),

2004 m. liepos 8 d., *I. Ilaşcu* ir kt. prieš Moldovą ir Rusiją (ieškinio Nr. 48787/99),

2008 m. lapkričio 20 d., *A. Işyar* prieš Bulgariją (ieškinio Nr. 391/03),

2009 m. liepos 2 d., *M. Kochetkov* prieš Estiją (ieškinio Nr. 41653/05),

2009 m. liepos 16 d., *I. Sulejmanovic* prieš Italiją (ieškinio Nr. 22635/03),

2012 m. sausio 10 d., *S. Ananyev* ir kt. prieš Rusiją (ieškiniai Nr. 42525/07 ir 60800/08),

2012 m. gegužės 22 d., *T. Idalov* prieš Rusiją (ieškinio Nr. 5826/03).

3.4 Įgyvendinimo ir deleguotieji įgaliojimai

Reglamentu (EB) Nr. 1236/2005 Europos Komisija įgaliojama iš dalies keisti priedus. Komisijai padeda iš valstybių narių atstovų sudarytas komitetas, išskyrus I priedo atvejį. Taikoma Reglamente (ES) Nr. 182/2011 aprašyta nagrinėjimo procedūra (pagal Reglamento 13 straipsnio 1 dalies c punktą).

Komisija parengė pasiūlymus suteikti deleguotuosius ir įgyvendinimo įgaliojimus dėl bendros prekybos politikos (COM(2011) 82 ir COM(2011) 349). 2013 m. birželio mėn. Europos Parlamentas ir Taryba pasiekė susitarimą dėl tolesnių veiksmų, susijusių su šiais Komisijos pasiūlymais; tikimasi, kad iki 2013 m. pabaigos jie priims pasiūlymus, kuriais, *inter alia*, iš dalies keičiamas Tarybos reglamentas (EB) Nr. 1236/2005, kad būtų numatyti deleguotieji įgaliojimai.

Tačiau nebuvo svarstoma, ar tam tikrų Tarybos reglamento (EB) Nr. 1236/2005 priedų pakeitimų atveju turėtų būti taikoma skubos procedūra. Komisija mano, kad tokią procedūrą tinkama taikyti, kai iš dalies keičiami draudžiamų ir kontroliuojamų prekių sąrašai, ypač jei rinkai pateikiama nauja įranga ar prekės, ir būtina nedelsiant pradėti taikyti atitinkamą priemonę, kad nebūtų sukauptos atsargos per dviejų mėnesių laikotarpį (darant prielaidą, kad jis nepratęsiamas), per kurį Europos Parlamentas ir Taryba gali išreikšti prieštaravimą dėl tos priemonės.

Pasiūlymas

EUROPOS PARLAMENTO IR TARYBOS REGLAMENTAS

kuriuo iš dalies keičiamas Tarybos reglamentas (EB) Nr. 1236/2005 dėl prekybos tam tikromis prekėmis, kurios galėtų būti naudojamos mirties bausmei vykdyti, kankinimui ar kitokiam žiauriam, nežmoniškam ar žeminančiam elgesiui ir baudimui

EUROPOS PARLAMENTAS IR EUROPOS SĄJUNGOS TARYBA,
atsižvelgdami į Sutartį dėl Europos Sąjungos veikimo, ypač į jos 207 straipsnį,
atsižvelgdami į Europos Komisijos pasiūlymą,
teisėkūros procedūra priimamo akto projektą perdavus nacionaliniams parlamentams,
laikydami įprastos teisėkūros procedūros,
kadangi:

- (1) Tarybos reglamentas (EB) Nr. 1236/2005² buvo priimtas 2005 m., o įsigaliojo 2006 m. liepos 30 d. Reaguojant į 2010 m. Europos Parlamento raginimus ir duomenis, rodančius, kad iš Sąjungos eksportuoti vaistai buvo naudojami mirties bausmei vykdyti trečiojoje šalyje, to reglamento II ir III prieduose pateikti draudžiamų ir kontroliuojamų prekių sąrašai buvo iš dalies pakeisti Komisijos įgyvendinimo reglamentu (ES) Nr. 1352/2011.³ Padedant ekspertų grupei Komisija svarstė, ar būtina toliau iš dalies keisti Reglamentą (EB) Nr. 1236/2005 ir jo priedus;
- (2) 2009 m. gruodžio 1 d. įsigaliojus Lisabonos sutarčiai⁴ Europos Sąjungos pagrindinių teisių chartija tapo teisiškai privaloma. Reglamente (EB) Nr. 1236/2005 esanti kankinimo apibrėžtis, paimta iš 1984 m. JT konvencijos prieš kankinimą ir kitokį žiaurų, nežmonišką ar žeminantį elgesį ir baudimą, galioja ir toliau. Turėtų būti iš dalies pakeista Konvencijoje nepateikta „kitokio žiauraus, nežmoniško ar žeminančio elgesio ir baudimo“ apibrėžtis, siekiant suderinti ją su Europos žmogaus teisių teismo praktika. Atsižvelgiant į šią teismo praktiką ir Sąjungos politiką mirties bausmės atžvilgiu, taip pat reikėtų patikslinti „kankinimo“ ir „kitokio žiauraus, nežmoniško ar žeminančio elgesio ir baudimo“ apibrėžtyse vartojamo termino „teisėtos bausmės“ prasmę;
- (3) Reglamento (EB) Nr. 1236/2005 5, 6 ir 7 straipsniais sukurama eksporto leidimų sistema, kad būtų užkirstas kelias naudoti atitinkamas prekes mirties bausmei vykdyti, kankinimui ar kitokiam žiauriam, nežmoniškam ar žeminančiam elgesiui ir baudimui;

² 2005 m. birželio 27 d. Tarybos reglamentas (EB) Nr. 1236/2005 dėl prekybos tam tikromis prekėmis, kurios galėtų būti naudojamos mirties bausmei vykdyti, kankinimui ar kitokiam žiauriam, nežmoniškam ar žeminančiam elgesiui ir baudimui, OL L 200, 2005 7 30, p. 1.

³ 2011 m. gruodžio 20 d. Komisijos įgyvendinimo reglamentas (ES) Nr. 1352/2011, kuriuo iš dalies keičiamas Tarybos reglamentas (EB) Nr. 1236/2005 dėl prekybos tam tikromis prekėmis, kurios galėtų būti naudojamos mirties bausmei vykdyti, kankinimui ar kitokiam žiauriam, nežmoniškam ar žeminančiam elgesiui ir baudimui, OL L 338, 2011 12 21, p. 31.

⁴ OL C 303, 2007 12 14, p. 1.

- (4) šios priemonės turėtų atitikti proporcingumo principą. Todėl jos neturėtų užkirsti kelio eksportuoti vaistus, kurie naudojami teisėtai terapiniais tikslais;
- (5) Atsižvelgiant į skirtingas mirties bausmės ir kankinimo bei kitokio žiauraus, nežmoniško ar žeminančio elgesio ir baudimo savybes, tikslinga nustatyti specialią eksporto leidimų sistemą, užkertančią kelią tam tikras prekių naudojimui mirties bausmei vykdyti. Nustatant tokią sistemą turėtų būti atsižvelgta į tai, kad kai kuriose šalyse mirties bausmė yra panaikinta visų nusikaltimų atveju ir šios šalys dėl jos yra prisiėmusios tarptautinį įsipareigojimą. Kadangi egzistuoja rizika, kad gali būti reeksportuojama į to nepadarčiusias šalis, turėtų būti nustatytos tam tikros sąlygos ir reikalavimai, kurių turėtų būti laikomasi išduodant leidimus eksportuoti į mirties bausmės nepanaikinusias šalis. Todėl tikslinga bendrąjį eksporto leidimą išduoti eksportui į tas šalis, kurios yra panaikinusios mirties bausmę visų nusikaltimų atveju ir tą patvirtino prisiimdamos tarptautinį įsipareigojimą;
- (6) jei šalyje tokiu būdu nėra panaikinta mirties bausmė, kompetentingos institucijos, nagrinėdamos prašymus dėl eksporto leidimo, turėtų patikrinti, ar paskirties šalies galutiniai naudotojai nenaudos šių eksportuotų prekių tokiai bausmei vykdyti. Turėtų būti nustatytos atitinkamos sąlygos ir reikalavimai, kad būtų kontroliuojamos galutiniam naudotojui parduodamos arba perduodamos prekės. Jeigu tas pats eksportuotojas pakartotinai siunčia prekes tam pačiam galutiniam naudotojui, kompetentingoms institucijoms turėtų būti leista reguliariai, pvz., kas šešis mėnesius, o ne kiekvieną kartą, kai suteikiamas leidimas, peržiūrėti galutinio naudotojo statusą, nepažeidžiant jų teisės pagrįstais atvejais panaikinti, sustabdyti, pakeisti ar atšaukti eksporto leidimą pagal Reglamento (EB) Nr. 1236/2005 9 straipsnio 4 dalį;
- (7) siekiant sumažinti eksportuotojų administracinę naštą, kompetentingoms institucijoms turėtų būti leista suteikti eksportuotojui visuotinį leidimą visų vaistų, kurie nustatytos trukmės laikotarpiu iš eksportuotojo vežami konkrečiam galutiniam naudotojui, siuntoms, nurodant, jeigu manoma, kad tai būtina, prekių kiekį, atitinkantį galutinio naudotojo įprastinį naudojimą. Remiantis Reglamento (EB) Nr. 1236/2005 9 straipsnio 1 dalimi, toks leidimas galėtų ne ilgiau kaip 12 mėnesių ir jį būtų galima pratęsti 12 mėnesių ar trumpesniui laikotarpiui;
- (8) taip pat būtų tikslinga išduoti visuotinį leidimą, kai gamintojas turi eksportuoti Reglamentu (EB) Nr. 1236/2005 kontroliuojamus produktus platintojui, esančiam mirties bausmės nepanaikinusioje šalyje, su sąlyga, kad eksportuotojas ir platintojas yra sudarę teisiškai įpareigojantį susitarimą, pagal kurį reikalaujama, kad platintojas taikytų tinkamas priemones, užtikrinančias, kad vaistai nebūtų naudojami mirties bausmei vykdyti;
- (9) vaistai, kuriems taikomas Reglamentas (EB) Nr. 1236/2005, gali būti kontroliuojami remiantis tarptautinėmis konvencijomis dėl narkotinių ir psichotropinių medžiagų, pvz., 1971 m. Konvencija dėl psichotropinių medžiagų. Kadangi tokia kontrolė taikoma siekiant užkirsti kelią ne atitinkamų vaistų naudojimui mirties bausmei vykdyti, o neteisėtai prekybai narkotikais, be tarptautinių kontrolės priemonių turėtų būti taikoma Reglamente (EB) Nr. 1236/2005 numatyta eksporto kontrolė. Tačiau valstybės narės turėtų būti raginamos taikyti vieną bendrą procedūrą, kad būtų taikomos abi kontrolės sistemos;
- (10) siekiant sumažinti eksportuotojų administracinę naštą, kompetentingoms institucijoms turėtų būti leista suteikti eksportuotojui visuotinį leidimą prekėms, kurios kontroliuojamos siekiant užkirsti kelią atitinkamų prekių naudojimui kankinimui ar kitokiam žiauriam, nežmoniškam ar žeminančiam elgesiui ir baudimui;

- (11) Reglamentu (EB) Nr. 1236/2005 numatyta eksporto kontrolė neturėtų būti taikoma prekėms, kurių eksportas kontroliuojamas pagal Tarybos bendrąją poziciją 2008/944/BUSP⁵, Tarybos reglamentą (EB) Nr. 428/2009⁶ ir Europos Parlamento ir Tarybos reglamentą (ES) Nr. 258/2012⁷;
- (12) būtina Sąjungoje uždrausti tarpininkams teikti tarpininkavimo paslaugas, susijusias su prekėmis, kurias draudžiama eksportuoti ir importuoti, nes praktikoje tokios prekės gali būti naudojamos tik mirties bausmei vykdyti, kankinimui ar kitokiam žiauriam, nežmoniškam ar žeminančiam elgesiui ir baudimui. Draudimas teikti tokias paslaugas padeda apsaugoti visuomenės dorovę;
- (13) jeigu vykdoma eksporto kontrolė, turėtų būti draudžiama teikti tarpininkavimo paslaugas ir techninę pagalbą, susijusią su bet kuria iš išvardytų prekių, jeigu tarpininkas arba techninės pagalbos teikėjas žino, kad atitinkamos prekės yra arba gali būti skirtos mirties bausmei vykdyti, kai vykdoma kontrole siekiama užkirsti kelią šios bausmės vykdymui, arba skirtos kankinimui ar kitokiam žiauriam, nežmoniškam ar žeminančiam elgesiui ir baudimui, kai vykdoma kontrole siekiama užkirsti kelią tokiam naudojimui. Ekonominės veiklos vykdytojas turi turėti priežasčių įtarti, kad šios prekės yra arba gali būti skirtos naudoti pagal tokią neteisėtą paskirtį, *inter alia*, jei kompetentinga institucija jį informavo, kad prekės yra arba gali būti skirtos naudoti pagal tokią neteisėtą paskirtį;
- (14) turėtų būti nustatytas trumpas pereinamasis laikotarpis, kad ekonominės veiklos vykdytojams ir vykdymo užtikrinimo institucijoms būtų skirtas tam tikras laikas jų veiklos procedūroms pakeisti, kad būtų laikomasi šių nuostatų ir kad būtų užtikrintas jų vykdymas;
- (15) tikslinga nustatyti muitinių prievolę keistis tam tikra informacija su kitomis muitinėmis, o joms aptikus draudžiamus eksportuojamų ar importuojamų prekių arba eksportuojamų prekių, kurių reikiamas leidimas nebuvo išduotas, prievolę informuoti atitinkamas institucijas, kad pažeidimus padariusiems ekonominės veiklos vykdytojams būtų nustatytos sankcijos;
- (16) reikia patikslinti, kad su asmens duomenimis susijusi informacija turėtų būti tvarkoma ir jos mainai turėtų būti vykdomi laikantis galiojančių asmens duomenų tvarkymo ir mainų taisyklių, vadovaujantis taisyklėmis, nustatytomis Europos Parlamento ir Tarybos direktyvoje 95/46/EB⁸ ir Europos Parlamento ir Tarybos reglamente (EB) Nr. 45/2001⁹;

⁵ 2008 m. gruodžio 8 d. Tarybos bendroji pozicija 2008/944/BUSP, nustatanti bendrąsias taisykles, reglamentuojančias karinių technologijų ir įrangos eksporto kontrolę, OL L 335, 2008 12 13, p. 99.

⁶ 2009 m. gegužės 5 d. Tarybos reglamentas (EB) Nr. 428/2009, nustatantis Bendrijos dvejopo naudojimo prekių eksporto, persiuntimo, susijusių tarpininkavimo paslaugų ir tranzito kontrolės režimą, OL L 134, 2009 5 29, p. 1.

⁷ 2012 m. kovo 14 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) Nr. 258/2012, kuriuo įgyvendinamas Jungtinių Tautų protokolo prieš neteisėtą šaunamųjų ginklų, jų dalių ir komponentų bei šaudmenų gamybą ir prekybą jais, papildančio Jungtinių Tautų Konvenciją prieš tarptautinį organizuotą nusikalstamumą (JT šaunamųjų ginklų protokolas), 10 straipsnis ir nustatoma šaunamųjų ginklų, jų dalių ir komponentų bei šaudmenų eksporto leidimų sistema, importo ir tranzito priemonės, OL L 94, 2012 3 30, p. 1.

⁸ 1995 m. spalio 24 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 95/46/EB dėl asmenų apsaugos tvarkant asmens duomenis ir dėl laisvo tokių duomenų judėjimo, OL L 281, 1995 11 23, p. 31.

⁹ 2000 m. gruodžio 18 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (EB) Nr. 45/2001 dėl asmenų apsaugos Bendrijos institucijoms ir įstaigoms tvarkant asmens duomenis ir laisvo tokių duomenų judėjimo, OL L 8, 2001 1 12, p. 1.

- (17) siekiant priimti nuostatas, reikalingas Reglamentui (EB) Nr. 1236/2005 taikyti, Komisijai turėtų būti deleguoti įgaliojimai priimti teisės aktus pagal Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo 290 straipsnį, kad būtų iš dalies pakeisti to reglamento I, II, III, IIIa, IIIb, IV ir V priedai. Ypač svarbu, kad Komisija parengiamųjų darbų metu tinkamai konsultuotųsi, įskaitant konsultacijas ekspertų lygmeniu. Rengdama ir sudarydama deleguotuosius aktus, Komisija turėtų užtikrinti, kad susiję dokumentai būtų tuo pačiu metu tinkamai laiku persiųsti Europos Parlamentui ir Tarybai;
- (18) tikslinga numatyti, kad Komisijos aktas būtų taikomas nedelsiant, kai Reglamento (EB) Nr. 1236/2005 II, III arba IIIa priedo dalinio keitimo atveju tokį dalinį pakeitimą reikia atlikti dėl privalomų skubos priežasčių;
- (19) Komisija neperka įrangos teisėsaugos tikslais, nes ji nėra atsakinga už teisėtvarkos palaikymą, baudžiamąjį procesą ar teismo sprendimų baudžiamosiose bylose vykdymo užtikrinimą. Todėl turėtų būti nustatyta procedūra, kuria būtų užtikrinama, kad Komisija gautų informaciją apie į sąrašą neįtrauktą Sąjungos rinkai teikiamą teisėsaugai skirtą įrangą ir produktus, siekiant, kad draudžiamų ir kontroliuojamų prekių sąrašai būtų atnaujinami atsižvelgiant į naujus pokyčius. Komisija, prieš priimdama sprendimą iš dalies keisti II, III arba IIIa priedą, turėtų pranešti valstybių narių kompetentingoms institucijoms apie bet kokius tinkamai pagrįstus iš valstybių narių gautus prašymus įtraukti prekes į atitinkamą priedą,

PRIĖMĖ ŠĮ REGLAMENTĄ:

1 straipsnis

Tarybos reglamentas (EB) Nr. 1236/2005 iš dalies keičiamas taip:

- (1) 1 straipsnis pakeičiamas taip:

„1 straipsnis

Dalykas

Šiuo reglamentu nustatomos Sąjungos taisyklės, reglamentuojančios prekybą su trečiosiomis šalimis prekėmis, kurios galėtų būti naudojamos mirties bausmei vykdyti arba kankinimui ar kitokiam žiauriam, nežmoniškam ar žeminančiam elgesiui ir baudimui, ir taip pat reglamentuojančios tarpininkavimo paslaugų teikimą bei su tokiomis prekėmis susijusią techninę pagalbą.“

- (2) 2 straipsnis iš dalies keičiamas taip:

- (a) a ir b punktai pakeičiami taip:

„kankinimas“ – veiksmas, kuriuo asmeniui tyčia sukeliamas labai didelis fizinio ar psichinio pobūdžio skausmas ar kančia siekiant iš to asmens arba trečiojo asmens išgauti informaciją ar prisipažinimą, nubausti tą asmenį už veiksmą, kurį tas asmuo arba trečiasis asmuo yra padaręs ar yra įtariamas padaręs, ar siekiant tą asmenį arba trečiąjį asmenį įbauginti ar daryti jam spaudimą, arba dėl bet kurios kitos priežasties, grindžiamos bet kokio pobūdžio diskriminacija, kai toks skausmas ar kančia sukelia valstybės pareigūno arba kito oficialias pareigas einančio asmens, arba jam pakursčius, sutikus ar tyliai pritarus. Tačiau ši sąvoka neapima tik dėl teisėtų bausmių patiriamo, joms būdingo ar su jomis susijusio skausmo ar kančios, bet apima skausmą ir kančią, kurią sukėlė bendras sulaikymo sąlygų trūkumų poveikis, pvz., perpildytos patalpos, nepakankama higiena ar medicininė priežiūra ir pagalba, atsisakymas leisti palaikyti ryšį su išoriniu pasauliu, prastas kalinimo režimas,

nepriklausomai nuo bet kokio konkretaus ar teigiamo kalėjimo ar kitos sulaikymo įstaigos vadovų ketinimo sukelti skausmą ar kančią, net jeigu fizinis asmuo yra netekęs laisvės pagal įstatymus. Mirties bausmė jokiais aplinkybėmis nėra laikoma teisėta bausme;

b) „kitoks žiaurus, nežmoniškas ar žeminantis elgesys ir baudimas“ – veiksmas, kuriuo asmeniui sukeliamas labai didelis fizinio ar psichinio pobūdžio skausmas ar kančia, kai toks skausmas ar kančia sukelia valstybės pareigūno arba kito oficialias pareigas einančio asmens, arba jam pakursčius, sutikus ar tyliai pritarus. Tačiau ši sąvoka neapima tik dėl teisėtų bausmių patiriamo, joms būdingo ar su jomis susijusio skausmo ar kančios, bet apima skausmą ir kančią, kurią sukėlė bendras sulaikymo sąlygų trūkumų poveikis, pvz., perpildytos patalpos, nepakankama higiena ar medicininė priežiūra ir pagalba, atsisakymas leisti palaikyti ryšį su išoriniu pasauliu, prastas kalinimo režimas, nepriklausomai nuo bet kokio konkretaus ar teigiamo kalėjimo ar kitos sulaikymo įstaigos vadovų ketinimo sukelti skausmą ar kančią, net jeigu fizinis asmuo yra netekęs laisvės pagal įstatymus. Mirties bausmė jokiais aplinkybėmis nėra laikoma teisėta bausme;

(b) h punktas pakeičiamas taip:

„h) „kompetentinga institucija“ – vienos iš valstybių narių institucija, nurodyta I priede, kuri pagal 8 straipsnį turi teisę priimti sprendimą dėl paraiškos leidimui gauti;“;

(c) po i punkto įterpiami šie punktai:

„j) „Sąjungos muitų teritorija“ – teritorija, kaip apibrėžta Reglamento (EEB) Nr. 2913/92 3 straipsnyje*;

k) „tarpininkavimo paslaugos“ – tai

- (a) derybos dėl atitinkamų prekių pirkimo, pardavimo arba tiekimo iš vienos trečiosios šalies į bet kurią kitą trečiąją šalį sandorių, arba tokių sandorių organizavimas, arba
- (b) atitinkamų prekių, esančių trečiosiose šalyse, pardavimas arba pirkimas siekiant jas pasiųsti į kitas trečiąsias šalis.

Šiame reglamente į šią apibrėžtį neįtraukiamos tik pagalbinės paslaugos. Pagalbinės paslaugos – transportavimas, finansinės paslaugos, draudimas ar perdraudimas arba bendro pobūdžio reklamos ar reklamavimo veikla;

l) „tarpininkas“ – bet kuris Sąjungos valstybėje narėje gyvenantis fizinis ar įsisteigęs juridinis asmuo ar grupė, kurie teikia k punkte apibrėžtas paslaugas iš Sąjungos į trečiosios šalies teritoriją;

m) „techninės pagalbos teikėjas“ – bet kuris Sąjungos valstybėje narėje gyvenantis fizinis ar įsisteigęs juridinis asmuo ar grupė, kurie teikia f punkte apibrėžtą techninę pagalbą iš Sąjungos teritorijos į trečiosios šalies teritoriją;

n) „eksportuotojas“ – bet kuris fizinis arba juridinis asmuo ar grupė, kurių vardu sudaroma eksporto deklaracija, t. y. asmuo, kuris priimant deklaraciją yra sudaręs sutartį su gavėju atitinkamoje trečiojoje šalyje ir turi reikiamą įgaliojimą priimti sprendimą dėl prekių išsiuntimo iš Sąjungos muitų teritorijos. Jei eksporto sutartis nesudaryta arba jei sutartį sudaręs asmuo veikia ne savo vardu, eksportuotoju laikomas asmuo, turintis reikiamą įgaliojimą priimti sprendimą dėl prekių išsiuntimo iš Sąjungos muitų teritorijos. Jei teisė parduoti prekes pagal sutartį, kuria

grindžiamas eksportas, priklauso ne Sąjungoje įsisteigusiam asmeniui, eksportuotoju yra laikoma Sąjungoje įsisteigusi sutarties šalis;

o) „Sąjungos bendrasis eksporto leidimas“ – leidimas eksportuoti į tam tikras paskirties šalis, kurį gali gauti visi eksportuotojai, kurie laikosi IIIb priede išdėstytų naudojimosi juo sąlygų ir reikalavimų;

p) „atskirasis eksporto leidimas“ – leidimas, suteiktas vienam konkrečiam eksportuotojui vienai arba kelioms prekėms eksportuoti vienam galutiniam naudotojui ar gavėjui trečiojoje šalyje;

q) „visuotinis eksporto leidimas“ – tai vienam konkrečiam eksportuotojui suteiktas leidimas, leidžiantis eksportuoti vienos rūšies prekes vienam ar daugiau konkrečių galutinių naudotojų arba, jei eksportuotojas yra į IIIa priedą įtrauktų prekių gamintojas, platintojai;

r) „platintojas“ – ekonominės veiklos vykdytojas, užsiimantis didmeninės prekybos veikla, susijusia su vaistais arba veikliosiomis medžiagomis, pvz., perkantis iš gamintojų vaistus arba veikliąsias medžiagas, laikantis, tiekiantis arba eksportuojantis tokius produktus; didmeninės prekybos veikla neapima ligoninių, farmacininkų ar medicinos specialistų vykdomo pirkimo, kurio vienintelis tikslas – tiekti vaistus visuomenei.

* 1992 m. spalio 12 d. Tarybos reglamentas (EEB) Nr. 2913/92, nustatantis Bendrijos muitinės kodeksą, OL L 301, 1992 10 19, p. 1.“

(3) Po 4 straipsnio įterpiamas šis straipsnis:

„4a straipsnis

Tarpininkavimo paslaugų uždraudimas

Tarpininkams draudžiama teikti bet kokiam asmeniui, subjektui ar įstaigai trečiojoje šalyje tarpininkavimo paslaugas, susijusias su II priede išvardytomis prekėmis, neatsižvelgiant į tokių prekių kilmę.“

(4) 5 straipsnio 1 dalis pakeičiama taip:

„1. Norint eksportuoti III priede išvardytas prekes, reikalingas leidimas, neatsižvelgiant į tų prekių kilmę. Tačiau leidimo nereikalaujama prekėms, kurios yra tik vežamos per Sąjungos muitų teritoriją, t. y. kurioms neįforminami muitinės sankcionuoti veiksmai, išskyrus išorinio tranzito procedūrą, kaip apibrėžta Tarybos reglamento (EEB) Nr. 2913/92 91 straipsnyje, įskaitant ne Sąjungos kilmės prekių saugojimą laisvojoje zonoje, kurioje taikoma I tipo kontrolė, arba laisvajame sandėlyje.

Į III priedą įtraukiamos toliau nurodytos prekės, kurios galėtų būti naudojamos kankinimui ar kitokiam žiauriam, nežmoniškam ar žeminančiam elgesiui ir baudimui:

- (a) prekės, kurios iš esmės yra naudojamos teisėsaugos tikslais, ir
- (b) prekės, kurios, atsižvelgiant į jų konstrukciją ir technines savybes, kelia reikšmingos rizikos, kad bus naudojamos kankinimui ar kitokiam žiauriam, nežmoniškam ar žeminančiam elgesiui ir baudimui.

Į III priedą neįtraukiama:

- (a) Europos Parlamento ir Tarybos reglamentu (ES) Nr. 258/2012 kontroliuojami šaunamieji ginklai;

- (b) Tarybos reglamentu (EB) Nr. 428/2009 kontroliuojamos dvejojo naudojamo prekės ir
- (c) prekės, kontroliuojamos remiantis Tarybos bendrąja nuomone 2008/944/BUSP.“

(5) 6 straipsnio 1 dalis pakeičiama taip:

„1. Sprendimus dėl paraiškų IIIa priede išvardytų prekių eksporto leidimui gauti kiekvienu atskiru atveju priima kompetentingos institucijos, atsižvelgdamos į visas susijusias aplinkybes, visų pirma į tai, ar per praėjusius trejus metus kita valstybė narė nėra atmetusi paraiškos iš esmės tokių pačių prekių eksporto leidimui gauti, ir atsižvelgdamos į galutinio naudojimo paskirtį ir nukreipimo riziką.“

(6) Po 7 straipsnio įterpiamas šis straipsnis:

„7a straipsnis

Tam tikrų paslaugų uždraudimas

1. Tarpininkams draudžiama teikti bet kokiam asmeniui, subjektui ar įstaigai trečiojoje šalyje tarpininkavimo paslaugas, susijusias su III priede išvardytomis prekėmis, neatsižvelgiant į tokių prekių kilmę, jeigu tarpininkai žino ar turi priežasčių įtarti, kad tokių prekių siuntos dalis yra arba gali būti skirta naudoti kankinimui ar kitokiam žiauriam, nežmoniškam ar žeminančiam elgesiui ir baudimui šalyje, kuri nepriklauso Sąjungos muitų teritorijai.
  2. Techninės pagalbos teikėjams draudžiama teikti bet kokiam asmeniui, subjektui ar įstaigai trečiojoje šalyje techninę pagalbą, susijusią su III priede išvardytomis prekėmis, neatsižvelgiant į tokių prekių kilmę, jeigu teikėjai žino ar turi priežasčių įtarti, kad kai kurios arba visos prekės yra arba gali būti skirtos naudoti kankinimui ar kitokiam žiauriam, nežmoniškam ar žeminančiam elgesiui ir baudimui šalyje, kuri nepriklauso Sąjungos muitų teritorijai.“
- (7) Po 7a straipsnio įterpiamas šis skyrius:

„IIIa SKYRIUS

Prekės, kurios galėtų būti naudojamos mirties bausmei vykdyti

7b straipsnis

Reikalavimas turėti eksporto leidimą

1. Norint eksportuoti IIIa priede išvardytas prekes, reikalingas leidimas, neatsižvelgiant į tokių prekių kilmę. Tačiau leidimo nereikalaujama prekėms, kurios yra tik vežamos per Sąjungos muitų teritoriją, t. y. kurioms neišforminami muitinės sankcionuoti veiksmai, išskyrus išorinio tranzito procedūrą, kaip apibrėžta Reglamento (EEB) Nr. 2913/92 91 straipsnyje, įskaitant ne Sąjungos kilmės prekių saugojimą laisvojoje zonoje, kurioje taikoma I tipo kontrolė, arba laisvajame sandėlyje.

Į IIIa priedą įtraukiamos prekės, kurios galėtų būti naudojamos mirties bausmei vykdyti ir kurias valstybės, nepanaikinusios mirties bausmės, patvirtino arba faktiškai naudojo mirties bausmei vykdyti. Į jį neįtraukiama:

- (a) Europos Parlamento ir Tarybos reglamentu (ES) Nr. 258/2012 kontroliuojami šaunamieji ginklai;

- (b) Tarybos reglamentu (EB) Nr. 428/2009 kontroliuojamos dvejopo naudojamo prekės ir
  - (c) prekės, kontroliuojamos remiantis Tarybos bendrąja nuomone 2008/944/BUSP.
2. Kai eksportuojamiems vaistams reikalingas leidimas pagal šį reglamentą ir eksportui taip pat taikomi leidimo reikalavimai, grindžiami tarptautine konvencija dėl narkotinių ir psichotropinių medžiagų kontrolės, pvz., 1971 m. Konvencija dėl psichotropinių medžiagų, valstybės narės, siekdamos įvykdyti šiuo reglamentu ir atitinkamomis konvencijomis nustatytas prievolės, gali naudoti bendrą procedūrą.

7c straipsnis

Eksporto leidimų išdavimo kriterijai

1. Sprendimus dėl paraiškų IIIa priede išvardytų prekių eksporto leidimui gauti kiekvienu atskiru atveju priima kompetentingos institucijos, atsižvelgdamos į visas susijusias aplinkybes, visų pirma į tai, ar per praėjusius trejus metus kita valstybė narė nėra atmetusi paraiškos iš esmės tokių pačių prekių eksportui leidimui gauti, ir atsižvelgdamos į numatomą galutinio naudojimo paskirtį ir nukreipimo riziką.
2. Kompetentinga institucija neišduoda leidimo, jei yra pagrįstų priežasčių manyti, kad prekės, išvardytos IIIa priede, gali būti naudojamos mirties bausmei vykdyti trečiojoje šalyje.
3. Vertinant numatomą galutinio naudojimo paskirtį ir nukreipimo riziką vadovaujamasi toliau pateiktomis gairėmis.
- 3.1. Jei vaistų, kurių sudėtyje yra IIIa priede išvardytų veikliųjų medžiagų, gamintojas prašo leidimo eksportuoti tokius vaistus platintojui trečiojoje šalyje, kompetentinga institucija įvertina eksportuotojo ir platintojo sudarytus susitarimus ir priemones, kurių jie ėmėsi siekdami užtikrinti, kad vaistai nebūtų naudojami mirties bausmei vykdyti.
- 3.2. Jei prašoma leidimo eksportuoti IIIa priede išvardytas prekes galutiniam naudotojui trečiojoje šalyje, kompetentinga institucija įvertina nukreipimo riziką atsižvelgiant į galiojančius susitarimus ir galutinio naudotojo pasirašytą galutinio naudojimo pareiškimą, jeigu toks pareiškimas yra pateiktas. Jei galutinio naudojimo pareiškimas nepateiktas, eksportuotojas turi įrodyti, kas bus galutinis naudotojas ir pagal kokią paskirtį prekės bus naudojamos. Jeigu eksportuotojas nepateikia pakankamai informacijos, kad būtų galima įvertinti nukreipimo riziką, laikoma, kad kompetentinga institucija turi pagrįstų priežasčių manyti, kad prekės gali būti naudojamos mirties bausmei vykdyti.

7d straipsnis

Tam tikrų paslaugų uždraudimas

1. Tarpininkams draudžiama teikti bet kokią asmeniui, subjektui ar įstaigai trečiojoje šalyje tarpininkavimo paslaugas, susijusias su IIIa priede išvardytomis prekėmis, neatsižvelgiant į tokių prekių kilmę, jeigu tarpininkai žino ar turi priežasčių įtarti, kad tokių prekių siuntos dalis yra arba gali būti skirta naudoti mirties bausmei vykdyti šalyje, kuri nepriklauso Sąjungos muitų teritorijai.
2. Techninės pagalbos teikėjams draudžiama teikti bet kokią asmeniui, subjektui ar įstaigai trečiojoje šalyje techninę pagalbą, susijusią su IIIa priede išvardytomis

prekėmis, neatsižvelgiant į tokių prekių kilmę, jeigu techninės pagalbos teikėjai žino ar turi priežasčių įtarti, kad kai kurios arba visos atitinkamos prekės yra arba gali būti skirtos naudoti mirties bausmei vykdyti šalyje, kuri nepriklauso Sąjungos muitų teritorijai.“

- (8) 8 straipsnis pakeičiamas taip:

„8 straipsnis

Leidimų rūšys ir juos išduodančios institucijos

1. Šiuo reglamentu tam tikroms IIIb priede nustatytoms eksporto prekėms nustatomas Sąjungos bendrasis eksporto leidimas.

Valstybės narės, kurioje yra įsisteigęs eksportuotojas, kompetentingos institucijos gali uždrausti eksportuotojui naudotis šiuo leidimu, jei turima pagrįstų įtarimų, kad eksportuotojas nesugebės laikytis šio leidimo sąlygų ar eksporto kontrolės teisės aktų nuostatų.

Valstybių narių kompetentingos institucijos keičiasi informacija apie visus eksportuotojus, kuriems atimta teisė naudotis Sąjungos bendroju eksporto leidimu, nebent jos nustato, kad konkretus eksportuotojas nemėgins eksportuoti IIIa priede išvardytų prekių per kitą valstybę narę. Šiuo tikslu naudojama saugi, šifruota informacijos mainų sistema.
2. Valstybės narės, kurioje pareiškėjas yra įsisteigęs, kompetentinga institucija, nurodyta I priede, išduoda leidimą eksportuoti prekes, išskyrus nurodytąsias 1 dalyje, kurioms reikalingas leidimas pagal šį reglamentą. III arba IIIa priede išvardytų prekių atveju tai gali būti atskirasis arba visuotinis leidimas. II priede išvardytų prekių atveju išduodamas atskirasis leidimas.
3. Valstybės narės, kurioje yra įsteigtas muziejus, kompetentinga institucija, nurodyta I priede, išduoda leidimą importuoti prekes, kurioms reikalingas leidimas pagal šį reglamentą. II priede išvardytų prekių atveju išduodamas atskirasis leidimas.
4. Leidimą teikti techninę pagalbą, susijusią su II priede išvardytais prekėmis, suteikia:
  - (a) valstybės narės, kurioje yra įsisteigęs paslaugos teikėjas, kompetentinga institucija, nurodyta I priede, jeigu pagalba turi būti teikiama trečiojoje šalyje esančiam muziejui, arba
  - (b) valstybės narės, kurioje yra įsteigtas muziejus, kompetentinga institucija, nurodyta I priede, jeigu pagalba turi būti teikiama Sąjungoje esančiam muziejui.
5. Pareiškėjai kompetentingoms institucijoms pateikia visą susijusią informaciją, reikalaujamą teikiant paraiškas dėl atskirojo ar visuotinio eksporto leidimo arba dėl atskirojo importo leidimo, kad kompetentingoms institucijoms būtų suteikta išsami informacija, ypač susijusi su galutiniu naudotoju, paskirties šalimi ir galutiniu prekių naudojimu. Prireikus su leidimu gali būti reikalaujama pateikti pareiškimą dėl galutinio naudojimo.
6. Nukrypstant nuo 5 dalies, jeigu gamintojas vaistus eksportuoja platintojui, gamintojas pateikia informaciją apie sudarytus susitarimus ir priemones, kurių buvo imtasi, siekiant užkirsti kelią šių vaistų naudojimui mirties bausmei vykdyti, apie

paskirties šalį ir, jei turima, informaciją apie galutinį naudojimą ir prekių galutinius naudotojus.

7. Valstybės narės išnagrinėja prašymus dėl atskirųjų ir visuotinių leidimų per laikotarpį, kuris nustatomas vadovaujantis nacionaliniais įstatymais ar praktika.“
- (9) 11 straipsnis papildomas šia dalimi:
- „5. Visi pagal šį straipsnį pateiktini pranešimai bus perduodami naudojant saugią, šifruotą informacijos mainų sistemą.“
- (10) Po 11 straipsnio įterpiamas šis straipsnis:

„11 a straipsnis

Muitinių keitimasis informacija

1. Rizikos valdymo muitinėse tikslais muitinės keičiasi atitinkama informacija pagal Komisijos reglamento (EEB) Nr. 2454/93 4g straipsnį. *
2. Muitinės informuoja atitinkamos valstybės narės kompetentingas institucijas apie importuotas arba eksportuotas prekes, kurias pagal 3 arba 4 straipsnį draudžiama eksportuoti ar importuoti. Muitinės taip pat informuoja tokias kompetentingas institucijas, kai eksportas vykdomas neturint 5 arba 7b straipsnyje nurodyto leidimo.

* 1993 m. liepos 2 d. Komisijos reglamentas (EEB) Nr. 2454/93, išdėstantis Tarybos reglamento (EEB) Nr. 2913/92, nustatančio Bendrijos muitinės kodeksą, įgyvendinimo nuostatas, OL L 253, 1993 10 11, p. 1.“

- (11) 12 straipsnis pakeičiamas taip:

„12 straipsnis

Priedų dalinis keitimas

Remiantis 15a straipsniu Komisija įgaliojama priimti deleguotuosius aktus, kuriais iš dalies keičiami I, II, III, IIIa, IIIb, IV ir V priedai. I priede nurodyti duomenys apie valstybių narių kompetentingas institucijas iš dalies keičiami remiantis valstybių narių pateikta informacija.

Pagal šį straipsnį priimtiems deleguotiesiems aktams taikoma 15b straipsnyje numatyta procedūra, jeigu iš dalies keičiant II, III arba IIIa priedus to reikia dėl privalomos skubos priežasčių.“

- (12) Po 12 straipsnio įterpiamas šis straipsnis:

„12a straipsnis

Prašymai įtraukti prekes į vieną iš prekių sąrašų

1. Kiekviena valstybė narė gali pateikti Komisijai tinkamai pagrįstą prašymą įtraukti į II, III ar IIIa priedą prekes, kurios skirtos naudoti teisėsaugos tikslais arba kuriomis prekiaujama kaip skirtomis naudoti tokiu tikslu. Tokiame prašyme pateikiama:
  - (a) informacija apie prekių konstrukciją ir savybes,
  - (b) informacija apie visas galimas tokių prekių naudojimo paskirtis ir
  - (c) informacija apie tarptautines arba nacionalines taisykles, kurios būtų pažeistos, jeigu prekės būtų pradėtos naudoti teisėsaugos tikslais.

2. Jeigu Komisija mano, kad tokia prašyme neatsižvelgiama į vieną ar kelis iškeltus klausimus arba reikia papildomos informacijos apie vieną ar kelis iškeltus klausimus, ji gali per tris mėnesius paprašyti prašančiosios valstybės narės pateikti papildomą informaciją. Ji nurodo klausimus, dėl kurių būtina pateikti papildomos informacijos.
  3. Jei Komisija mano, kad nebūtina prašyti papildomos informacijos, arba, jei taikoma, gavusi papildomos prašomos informacijos, ji per šešis mėnesius pradeda procedūrą, skirtą prašomam daliniam pakeitimui priimti, arba nurodo prašančiajai valstybei narei priežastis, kodėl tokia procedūra nebuvo pradėta.“
- (13) Po 13 straipsnio įterpiamas šis straipsnis:

„13a straipsnis

Asmens duomenų tvarkymas

Asmens duomenys tvarkomi ir jais keičiamasi remiantis Europos Parlamento ir Tarybos direktyvoje 95/46/EB * ir Europos Parlamento ir Tarybos reglamente (EB) Nr. 45/2001 ** nustatytais taisyklėmis.

* 1995 m. spalio 24 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 95/46/EB dėl asmenų apsaugos tvarkant asmens duomenis ir dėl laisvo tokių duomenų judėjimo, OL L 281, 1995 11 23, p. 31.

** 2000 m. gruodžio 18 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (EB) Nr. 45/2001 dėl asmenų apsaugos Bendrijos institucijoms ir įstaigoms tvarkant asmens duomenis ir laisvo tokių duomenų judėjimo, OL L 8, 2001 1 12, p. 1.“

- (14) 15 straipsnis išbraukiamas.
- (15) Po 15 straipsnio įterpiami šie straipsniai:

„15 a straipsnis

Įgaliojimų delegavimas

1. Įgaliojimai priimti deleguotuosius aktus Komisijai suteikiami šiame straipsnyje nustatytais sąlygomis.
2. 12 straipsnyje nurodyti įgaliojimai Komisijai suteikiami penkerių metų laikotarpiui nuo ... Likus ne mažiau kaip devyniems mėnesiams iki penkerių metų laikotarpio pabaigos Komisija parengia naudotis deleguotaisiais įgaliojimais ataskaitą. Įgaliojimai savaime pratęsimi tokios pačios trukmės laikotarpiams, išskyrus atvejus, kai Europos Parlamentas arba Taryba pareiškia prieštaravimų dėl tokio pratęsimo likus ne mažiau kaip trims mėnesiams iki kiekvieno laikotarpio pabaigos.
3. Europos Parlamentas arba Taryba gali bet kada atšaukti 12 straipsnyje nurodytus deleguotuosius įgaliojimus. Sprendimu dėl įgaliojimų atšaukimo nutraukiami tame sprendime nurodyti įgaliojimai priimti deleguotuosius aktus. Sprendimas įsigalioja kitą dieną po jo paskelbimo *Europos Sąjungos oficialiajame leidinyje* arba vėlesnę jame nurodytą dieną. Jis nedaro poveikio jau galiojančių deleguotųjų aktų galiojimui.
4. Apie priimtą deleguotąjį aktą Komisija nedelsdama vienu metu praneša Europos Parlamentui ir Tarybai.
5. Pagal 12 straipsnį (-ius) priimtas deleguotasis aktas įsigalioja tik tuo atveju, jeigu per [du mėnesius] nuo pranešimo Europos Parlamentui ir Tarybai apie šį aktą dienos nei Europos Parlamentas, nei Taryba nepareiškia prieštaravimų arba jeigu dar

nepasibaigus šiam laikotarpiui ir Europos Parlamentas, ir Taryba praneša Komisijai, kad prieštaravimų nereikš. Europos Parlamento arba Tarybos iniciatyva tas laikotarpis pratęsiamas dviem mėnesiams.

15b straipsnis

Skubos procedūra

1. Pagal šį straipsnį priimti deleguotieji aktai įsigalioja nedelsiant ir taikomi, jei nepareiškiami 2 dalyje nurodytų prieštaravimų. Pranešime Europos Parlamentui ir Tarybai apie deleguotąjį aktą nurodomos skubos procedūros taikymo priežastys.
  2. Europos Parlamentas arba Taryba, laikydamiesi 15a straipsnio 5 dalyje nurodytos procedūros, gali pareikšti prieštaravimų dėl deleguotojo akto. Tokiu atveju Komisija, gavusi pranešimą apie Europos Parlamento arba Tarybos sprendimą pareikšti prieštaravimų, nedelsdama panaikina aktą.“
- (15) Priedai pakeičiami taip:
- (a) III priedo 4 punktas išbraukiamas.
  - (b) Įterpiamas naujas IIIa priedas, kurio tekstas pateikiamas šio reglamento I priede.
  - (c) Įterpiamas naujas IIIb priedas, kurio tekstas pateikiamas šio reglamento II priede.

2 straipsnis

Šis reglamentas įsigalioja trečią dieną po jo paskelbimo *Europos Sąjungos oficialiajame leidinyje*.

1 straipsnio 6 punktas ir ta 1 straipsnio 7 punkto dalis, kuria įterpiamas 7d straipsnis, taikomi nuo 2015 m. sausio 1 d.

Šis reglamentas privalomas visas ir tiesiogiai taikomas visose valstybėse narėse.

Priimta Briuselyje

Europos Parlamento vardu
Pirmininkas

Tarybos vardu
Pirmininkas